

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

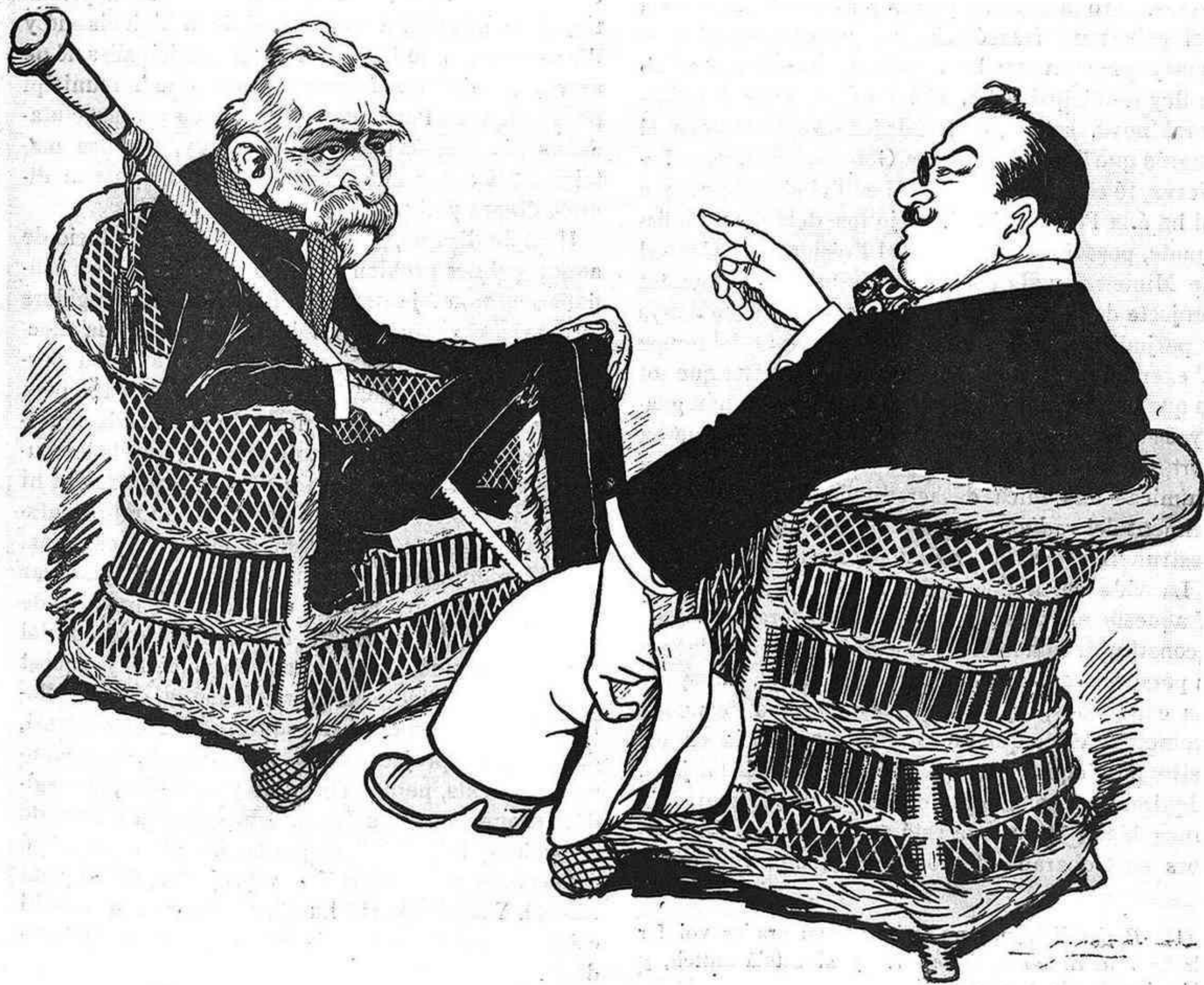
ADMINISTRACIO Y REDACCIO

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger, 5.

LA PRIMERA CONFERENCIA

EL CAUDILLO: ¿Es dir que vosté á l' Arcaldía vindrá á ser una especie de burot?

EN COLL Y PUJOL: —Sí, senyor. La meva missió será únicament perseguir el *matute*. Calculi si tindrè feynal...

CRONICA

L' AJUNTAMENT NOU

ELS barcelonins, com els habitants de tots els municipis espanyols, tenim ja Ajuntament nou de trinca. Els nous Ajuntaments d' Espanya han vingut aquest cop extraordinàriament retrasats. Els novells regidors son fruyta tardana dels horts municipals. Y no tan sols han vingut fora de temps, sinó que la seva vida serà curta. ¡Trista sort la d' aquests Ajuntaments que tot just acaban de trencar la closca!

La culpa d' aqueix retrás d' un any y mitj la té 'l projecte de ley de régim local (1). Ab el propósit d' adequar las eleccions pera regidors y el funcionament dels nous municipis á las disposicions de la ley projectada, en la confiansa d' una prompta aprobació, el senyor Maura aná aplasant una y altra vegada la convocatoria de las eleccions municipals. Pero la realitat pogué més que la tossuderia del governant fraseólech, y aquest no tingué més remey que convocar las eleccions de conformitat ab la ley municipal vella, si bé estrenant la ley electoral nova, sortida de la fábrika de petites lleys al engrós que 'l ministre de la Governació, senyor Lacierva, té establerta en aquell edifici ab rellotge que hi ha á la Porta del Sol. Si jo fos dels regidors flamants, posaria una querella al President del Consell de Ministres y als seus cómplissos en l' esmentat projecte de ley, exigint una indemnissació de danys y perjudicis per l' escursament excessiu del temps d' exercici de la regidoria. També es veritat que tot lo que han perdut els regidors entrants ho han guanyat els regidors sortints. En aquest món, lo que un pert, un altre ho troba. Es una aplicació de la ley química—una mica desacreditada avuy pel descobriment del *radium*—segons la qual no 's crea ni 's destruheix res en las combinacions de la materia.

La vida curta dels nous Ajuntaments coloca á n' aquests en una situació poch favorable. Venen á constituhir una mena d' interinitat, y tenen davant la perspectiva d' un cambi de régim local. En aquestes condicions, ¿quinas grans empreses se poden acometre? Aixó, que no té cap importancia en els petits municipis y que no 'n té gayre en els mitjans, adquireix en els grans municipis una importancia innegable. Y Barcelona está en aquest cas. Els regidors se trobarán ab molt poch temps y ab molta

(1) *Régim* dich jo, y no *regisme*, com ara 'ns vol fer dir *La Veu*. El mot *regisme* pertany al catalá antich, y té la significació de *reyalme* ó *regne*.

feyna de mal fer. Desde 'l punt de vista de la comodat edilicia y de la gloria ciutadana, els senyors que forman el nou Ajuntament no son gayre d' envejar.

Actualment hi han al Consistori barceloní nombrosos y difícils problemas á resoldre. El més greu de tots ells, el més apremiant, es el problema económich. Molts dels vehins de Barcelona no s' adonan de que la situació financiera del municipi es dolenta y está exposada á serio perill. La pubilla está malalta de la *caixa*. Val á dir que aquest mal el pateixen igualment todas las altras grans ciutats espanyolas, per efecte de la desgravació d' algunas importants especies en l' impost de Consums. Als grans Ajuntaments se 'ls ha tancat una de las més abundosas fonts d' ingressos que avans rajava sobre las sevas arcas, sense que hajin obtingut una compensació suficient.

El nou Ajuntament se trobará, donchs, davant d' un problema previ. Sense resoldre aqueixa primordial qüestió de diners, no hi ha manera d' intentar la resolució dels grans problemas ciutadans de la nostra Barcelona: el de la ensenyansa primaria, el de la cultura popular, el de la higienissació y l' embelliment de la urb, el de la municipalissació de serveys, el de las reformas obreras que 'l municipi pot implantar. Pera todas aquestas empreses ciutadanas son necessarias, avuy per avuy, aquellas mateixas tres cosas que calen pera fer la guerra: diners, diners y diners.

Hem de dir que, pera la satisfactoria solució de aquest primer problema, no pot inspirar massa confiansas el nou Ajuntament. Els vinticinch regidors lerrouxistas serán induptablement la majoría efectiva del Consistori; y ni entre ells, ni en el seu partit, hi ha el talent y la honorabilitat suficients pera portar á terme la reconstrucció de la hisenda municipal barcelonina. Es cert, no obstant, que 'ls lerrouxistas voldrán qu' en l' obra del nou Ajuntament hi colaboren las altras forsas que hi tenen representació, especialment las forsas d' esquerra catalana. Si 'ls regidors esquerrans tenen l' acert d' elaborar un bon plan económich y un programa prácticich de cosas á fer, podria devenir l' element orientador del Ajuntament nou. Aquest plan económich y aquest programa prácticich municipal poden y deuen elaborarlos els elements d' esquerra. De lo contrari, davant dels projectes dels lerrouxistas, de previsions radicals, pero destarotats y absurdos, els regidors esquerrans haurían d' adoptar una actitud de oposició, que tindria las apariencias d' una oposició conservadora á determinats projectes d' etiqueta radical. Y aquest perill ha d' evitarse, porque si s' hi caigués, ne sofriria la naixenta esquerra un immens dany.

WIFRET

POSTAL

Demá es dissapte ¿ja ho sabs?
Mes no l' esperis el vespre,
que no hi passarà ningú
pel davant de casa teva.

Sentirás tocar las deu,
y las onze al seu darrera,
y vindrá la mitja-nit
y escoltarás impacienta.

Potser passarán á cents
els homes; pró 'l qui tú esperas...

No t' entristeixis, per xò;
alégrat, cor meu, alégrat!

MIQUEL ANGEL

LA FONT DEL MIRACLE

—¿Qu' es molt lluny?

—Mitj' horeta curta.

—Ja hi estém anant!...

Y plantantnos el parassol al clatell, donchs l' astre-rey comensava ja á picar com un diastre, en Puig y jo varem sortir de Vilacursi y, montanyas amunt, ens dirigirem á la font famosa.

Pel camí, en Puig va acabar d' explicarme la historia del curiós manantial.

—El descobriment de la font no es cosa gayre antiga. Vint anys enrera ningú 'n sabia res.

—¿Quí la va trobar?

—El vell de la familia que ara la posseheix y explota; el *Llarch*, que li diuhen aquí.

—Ja va ser xiripa...

—Y grossa. No pots pensarte la revolució que aquest petit doll ha ocasionat en la comarca. Ara fa vint anys ¿sabs quí era l' únich foraster que solía veure's per aquests deserts?

—Qué sab un!...

—El recaudador de contribucions.

—¿Galdosa vital!...

—Pero, trobada l' aygua pel *Llarch*, que á bon segur es molt més *llarch* de lo que la gent s' imagina, la sórt de Vilacursi, y sobre tot la de la familia del afortunat descobridor, va cambiar radicalment.

—¿Quínas propietats té?

—Totas las que vulguis. Als massa grassos els emagreix, als flachs els ompla de carn fresca y sana; es apropósit pel fetje, pel cor, pel estómach, pel cap, pels peus, pel pit, per la sanch, pels nervis...

—Digas, donchs, que no més li falta ser bona pera llimpiar metalls y pera treure las tacas de la roba...

En Puig va mirarme de reull y, aixugantnos la suor, reprenguerem la marxa qu' en el calor de la conversa havíam casi suspés.

*
* *

El meu company y guía no m' havia enganyat. A la mitj' horeta de caminar per entre alzinas y avellaners y ginesta florida, ens trobarem davant de la font.

—¡Altol!... ¡Aquí fué Troyal

—¿Es aixó?

DEU, PATRIA Y.. GARROTADA SECA

«Era de noche, y sin embargo... cuatro contra uno.»

CAMPANYA FULLOSA

—Que m' agafarán diheu?... y per qué?
—Com qu' en materia de verdor, diu que no deixan res per vertl...

—Sí. Aquí tenim l'aygua, l'aygua maravellosa de la qual tantas proesas y tants miracles se'n contan.—

Pintorescament considerat, el lloch no val la pena d'entusiasmarshi. Un galet de canya entre dugas rocas, quatre acacias raquítics, un parell de banchs de fusta mitj consumida... y pareu de contar.

Al veure'ns el fill del Llarch, que guardava la font, va saludarnos ab bastanta cortesia.

—¿S'han cansat molt?

—Així, així...

—Seguin y reposin; que l'aygua, si 'l cos no está sossegat, fins pot ser perjudicial pera la persona.—

Varem seguir el seu consell y, una volta descansats, las emprenguerem ab l'aygua.

May en la vida he begut res tan insípit y tan poca solta.

En Puig va interrogarme ab la mirada.

—¿Qué?

—Que ó molt m'equivoco, ó aquesta aygua no val res, ni cura de res, ni serveix absolutament de res.

—Ja pots dirho en veu alta, ja, que ara á la font no hi ha ningú més que 'l Llarch y nosaltres. ¿Veritat, Llarch?

—¿Cóm diuhen?

—Aquest senyor no comprén perquè d'aquesta font se'n diu la font del Miracle.

—Oh!—va fer el Llarch, gronxantse ab las mans al darrera:— El nom va posarli el pare.

—Pero...—insistí en Puig.

—Pero ¿qué?

—¿Per qué li diheu *del Miracle*? ¿Que n'ha fet may cap, per ventura?

—Ja ho crech que n'ha fet!... Al menos un.

—¿Quín?

—Tota la nostra familia ens mantenim de la font y, sense fer res, vivim molt més bé que quan treballavam. ¿Volen miracle més portentós que aquest?...

En Puig va mirarme, jo vareig mirar á n'en Puig, el Llarch va mirarnos als dos... Y tots varem acabar per llensar á coro una formidable rialla que feu ressonar la plassetta de la font, mal ombrejada en aquell moment per las quatre acacias anémicas.

MATIAS BONAFÉ

A una tal Teresina

Temps há que no sé un sol mot dels curs de la teva vida, sóls vaig saber al atzar que á viuda te reduhires per manament de algun Deu ó per pena d'affigirte; el cas es que t'ha passat lo que jo mitj pressentia, puig la salut d'aquell ser ja 's veyá no era per viure, pro en fí, com jo tinch el cor que 'l rencor á dins no hi nía, t'allargo somrient la má... y tú escoltam una mica.

¿Recordas, ángel del cel,

aquells jorns que á la botiga tú y jo semblavam sols un per la ditxa que teníam? ¿Recordas els passos que vaig fer pera conseguirte, y com, per imposicions del teu pare, va esmortuhirse aquell calfu tan encés que avuy encare en soch víctima? ¿Ho recordas tot aixó, benvolguda Teresina? Donchs bueno, si encare 'm vols, podém fer las paus... y *¡arriba!* Mal siga en un petit pis cobert en rónegas vigas, ¿quí 'ns impedeix cantar junts el dúo hermós de la vida?...

Mes... ara recordo que lo que 't dich es impossible...

OPINIÓ D' UN GOMÓS

—¿Oy que sería un absurdo aixó de fer posar goma á las rodas dels cotxes?...

—Qué us diré!... Tinch el sentiment de no pensar com vos... Jo estich per la goma!...

¡Fa dos anys que soch casat!...
Perdó!... Serà un altre día.
¡Barcelona es, com sabs tú,
una ciutat tan mortífera!...

P. VALLESPINÓS Y CASAS

SELVATJADA CARLINA

DON CARLES, INVIOLABLE

Per la premsa diària ja s' haurán enterat els nostres llegidors de l' agressió cobarda y traydora de que fou víctima el passat divendres á la nit nostre

LAS SEVAS MALETAS JA SON AQUÍ

— ¡Cóm?... ¿Tots aquests bultos son de don Alacandro?

— Ja se sab, home. Els grans comedians sempre portan un gran equipatge.

estimat amic, el vispresident del C. N. R. don Santiago Gubern.

La vil feta ens ha indignat. Però hem de dir que no 'ns ha sorprés massa. Teníam la convicció de que 'ls fanátichs carlins son capassos de qualsevol brutalitat. La tradició de barbarie y de sanch del seu partit no han pogut esborrarla ni els anys que passen, ni 'l rebateig purificador de la Solidaritat catalana.

Pel suprem amor á Catalunya, vencerem nosaltres fa tres anys la repugnancia que sentíam envers els carlins. Més l' emboscada de l' altre día y l' actitud fastigosa de *El Correo Catalán*, ens han demostrat que l' ánima cruel y malvada dels temps de la guerra civil persisteix en els tradicionalistas, superficialment envernissats per la Solidaritat.

El motiu de l' agressió, segons els carlins, fou un article publicat per nostre benvolgut confrare *El Poble Catalá*, titulat *Don Carles*. Tot lo que en aquell article se deya del R... de per riure, además d' estar escrit en forma decent y culta, es no res comparat ab lo que del pare de Donya Elvira han dit tots els periódichs lliberals d' Espanya. Aixó no obstant, els carlins han prés, á darrera hora, l' acort de declarar inviolable á don Carles. Ab el mateix dret els lerrou-xistas podrian declarar inviolable á n' en Lerroux y 'ls regionalistas á n' en Cambó.

Se veu que 'ls carlins, cansats de violar donas en las guerras civils, volen ara que 'l seu monarca sigui inviolable.

Y cá!

Encare resta en las venas nostras una roja sanch liberal.

L' HOME DE L' ARCALDIA

GLOSARI

—Vaja, ara sí que no podrán dir qu' en els assumptos de Barcelona el Govern no hi posa el Coll.

INTIMA

En el full del dietari
d' aquest jorn del meu amor,
no sé pas lo que anotarhi
que no enteli el corolari
dels efluvis del meu cor.

Jo que 'm creya, dona aymada,
que després de l' abraçada
que per tu jo he somniat,
cap més flor podria obrirse
ab més dalé de marcirse
relligada al teu costat;

Quan vos vaig veure ansiosos
en la vostra llar reclosos
á tu y ton pare jugant,
avergonyint vaig quedarme
y plorant vaig allunyarme,
els dos amors comparant.

Y després, quan el trobava,
ni 'l gosava saludar;
y el meu cor se 'm rebelava,
duptant si á n' el que passava
devia odiarlo ó aymar.

Més, pensant ab que algun día,
jo ab ma filla jugaria,
ja ben home, ab jochs d' infant,
quan ell passa, al saludarlo,
fins tinch desitj d' abraçar-lo...
!Còm no, si t' estima tant!

JOHANNUS

El glosador, que, sense ser pedestre ni peató, és molt amic d'anar a peu, hi han dies que també va en tranvia.

Al tranvia s'hi puja, generalment, per dues concauses: per anar depressa o per no anar-hi; perquè's té molta feina o perquè se'n té molt poca. El glosador, quan hi puja, també és per dos motius: per riure-hi o per estar-hi serio; per riure's dels altres o per encomanar-se la serietat dels demés.

És molt que, encare un hom no entri en un tranvia, s'hagi d'encartronar el físic i el moral com en una visita de compliment. No sembla sinó que'l cobrador, a l'entregar-nos el bitlletet, ens endossi un mal-donat, un filtre concirós, una consigna climàtica. El ciutadà barceloní, que retrata constantment una certa bonhomia, al posar el peu en l'estribo d'un « tram » se transforma en bon home patibolari. Viatjant en carril, al menys, el ciutadà entra en franca conversa amb el veí del davant o del costat i s'expansionen els esperits, i s'ofereixen cigarrets, i es convida a mitja truita; però, en el tranvia, el posat trist ens fa perdre la gana i el parlar, i ens privaria de fumar si no'ns en privés abans el conductor, qui, de tant tractar am persones series, acaba per tornar-se l'home més climàtic del món.

Fixeu-vos-hi, amics, en les fesomies tranviàries del tranvia en que ara mateix he pujat. És de la Creu-Roja i qualsevol diria que anem a recullir els ferits que queden a Messina, tal és el caient llastimós del passatge. Això no és tranvia, és una sala de justícia am Tribunal Suprem; això no són cares humanes de viatgers civils, són civils i prou; són caràtules d'esfinx que tanquen un misteri: el misteri de la formalitat obligatoria.

Quin psicòleg, per experimentat que siga, és capaç de treure'n conseqüències anímiques de cap passatger de tranvia?... Si no'ls vegéssem més que'l cap, ningú'ls endavinaria l'ofici. Tots fan idèntic posat d'ànima en pena, de persona entenimentada, de criatura resignada i soferta...

Si Newton no s'hagués avençat a descobrir la gravetat, ben segur que'l glosador hauria tingut l'honor de descobrir-la en l'interior d'un tranvia de l'Inglès.

XARAU

*
*
*

Ulls d' infinit blavíssims;
en son esguart hi brilla—del cel la serenor,
y en el bell fons hi veig—lluir purs y claríssims,
els nobles sentiments—que nían dins son cor.

Es bóna, es dolça, es bella,
es l' ànima per quina—mon cor batega y vfü
y á dins son pit hi guarda—l' amor, com la poncella
l' aroma en son sí guarda—qu' ha d' embaumar l' estiu.

E. C. M.

CIRCO BARCELONÉS

Casi diariament, debuts de estrelles y números sensacionals.

Dimecres li tocá 'l torn á Mlle. Eva, una de las dónas més guapas y elegants que lluheixen las formas pels escenaris europeus. El seu treball consisteix en presentar una serie d'interessants quadros plástichs en els quals l'art y la bellesa s'hi fusionan admirablement.

Entre las notabilitats que figuran en llista cal consignar, actualment, la celebrada *Bocaris*, *Els Mexicans*, *La Criollita*, la tanguista *Carmela* y la tiple espanyola *Zulima*, cada día més aplaudida.

NOVETATS

Gran éxit y bona entrada en las *verbenas* de Sant Joan y Sant Pere. En aquesta última se representaren las aplaudidas obras *El patio*, *Mañana de Sol* y *El gran ta-caño*.

S'ha anunciat per aquesta setmana el benefici de la estudiosa artista Neus Suárez, ab un programa escullit en el que hi constan, com á plat fort, l'estrena de una comedia en tres actes titulada *No lo verán tus ojos*, y com á avellanas torradas, la de *Mi amiga blanca*, monólech original de 'n Rafelet Marquina.

ELDORADO

L'altre día 'ls diaris publicavan una gazetilla-reclam que tenia la mar de gracia:

«A petición de muchos ciudadanos de ideales progresivos, mañana por la tarde se pondrá en escena *La Nube*.»

Suposém que 'ls ciutadans d'ideals progressius debían respondre á la crida, pero casi es segur que no s'hi degueren entusiasmarse, donchs ja varem insinuar que la tal *nube*, resulta de *verano*,... la proba es que ha passat desseguida, sense conseqüencias.

—*Las alegres comadres*, comedia del senyor Palencia, ha resultat á l'altura de *La Nube*. Es una obra ab pretensions de tesis social que no convens per la falta de veritat en l'acció y menos pel llenguatge que desdiu constantment dels personatjes en boca dels quals el posa l'autor. A pesar del treball d'execució, digne d'elogi per part de la majoria dels artistas, pot dirse, sense por de pecar de parcials, que 'l públich no arribá á interessarse ab *Las alegres comadres*... ab tot y trobarse davant d'un títul tant sugestiu y tant poch original.

—Ah!,... No me 'n recordava...

Dijous de la setmana passada va donarnos á conèixer la companyia Tubau una obreta de Don Jacinto, qu'és una veritable monada. De cerca 's titula y es un idili social, podríam dirne, d'hermosa tesis y portat á las taulas ab un art y una gracia extraordinaris. D'acció casi no n'hi ha: uns ricatxos automovilistas se veuhen precisats á alternar ab uns miserables pagesos; y al conèixer d'aprop, se comprenen y s'estiman, com á homes, perque 'l dolor els iguala. Aixó es tot. Es dir, aixó amanit ab aquella prosa elegant, fluida; qu'és la especialitat del mestre Benavente, avuy el primer dels del cap-de-munt.

Las senyoras Rodríguez, Soriano y Asquerino varen compartir ab l'intelligent primer actor senyor Morano els forts y justos aplaudiments de la concurrència.

—Pera benefici del Sr. Morano va donarse *El Mistic* de 'n Rusiñol, valent á tant celebrat actor un exitás ben merescut.

APOLO

Dissapte passat s'estrená la sarsuela *La canción de la Ninfa*, lletra de D. Emili Roig y música del mestre Ferrán. Els tres quadros de que consta l'obra son bastant animats, sobre tot el segon. El darrer acaba ab un apoteosis de brillant efecte. La obreta es entretinguda y entra de plé en el género sicalíptich de bona mena. Literariament el llibret es ben acceptable y en la part artística ha demostrat el senyor Roig que pot arribar á confeccionar accions teatrals de més empenta. La música s'escolta

ab gust, donchs la major part dels números son inspirats y ben compostos.

En la execució s'hi distingiren, en primer lloch, las senyoras, ajudanthi ab la seva gracia els celebrats artistas Alfonso y Santpere.

BOSCH

Durant la darrera vuytada, han conseguit merescuts aplausos las senyoras Bataglioli y Chivers y els senyors Azolini y De Fernando ab la celebrada ópera del *divino* (?) Mascagni *Cavalleria Rusticana*.

—En la *verdística Traviata* s'hi ha fet també aplaudir de valent la Canutti, que interpreta d'un modo admirable el paper de protagonista.

—La nota important l'ha donada el desenterrament de *Il Profeta*, famosa ópera en cinch actes y molts més quadros del mestre Meyerbeer, anys há no representada á Barcelona. La companyia del «Bosch» la presenta ben acceptable donats els módichs preus de taquilla. S'hi distingeixen, entre altres artistas, la Lucchini y la Bataglioli y els senyors Davi, Franco y Molinari.

—El quadro mímich-ballable *Révue d'un Pierrot* ha caygut també en gracia á la parroquia.

POLITEAMA (ARENAS)

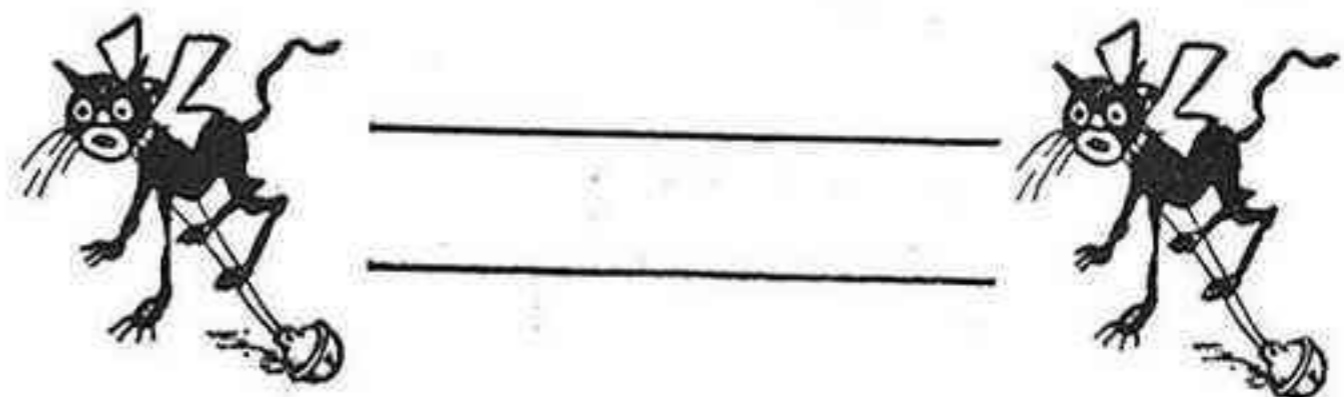
Molta y distingida concurrència assistí á l'inauguració.

La companyia debutá ab *La Walkyria*, que fou posada ab totas las de la lley, interpretada ab extraordinari acert per part dels cantants y de la orquesta, y dirigida admirablement pel celebrat mestre Kaehler. La Giudice (*Walkyria*) va ferse ovacionar en diferents passatjes, y lo mateix devém dir del tenor Biel, que canta d'un modo inspirat el duo del primer acte y estigué just en el *racconto*, y dels baixos Pessina y Vidal, que cantaren las sevas parts ab discreció.

—Seguidament s'han representat *Aida* y *Tosca*, que han valgut la primera un gran éxit á la senyoreta Aracil y al tenor Famadas, qu'és una bonica esperança del art líric, y la segona una sincera ovació á la simpática Berlendi y al senyor Salvaneschi.

Una coral felicitació á la Empresa per la excelent presentació de las obras y per havernos arreglat una sala d'estíu decent y conforme.

L. L. L.

LLIBRES

PARE Y FILL, per R. Foyé Puig.—En molt poch temps ens ha donat á conèixer aquest autor tres obras originals y de regular extensió, lo qual demostra que té una musa fácil y pródiga. Al jutjar de correguda las anteriorment publicadas, dugas novelas interessantíssimas que portan per títul *Gitanos Blancs* y *Post Núbila*..., ja varem tenir ocasió de presentar als nostres llegidors com á remarcables condicions del escriptor senyor Foyé un estil pintoresch arrencat de la parla ciutadana y una trassa no menys original en pintar caràcters y arrodonir escenas. En *Pare y Fill*, ahont s'hi descriuhen distints aspectes de costums barceloninas, hi veyém refermadas aquellas qualitats, y en major grau la segona, donchs en lo que atany al estil, enteném que 'l senyor Foyé, aquest cop, ha exagerat, prenent equivocadament per llenguatge pintoresch quatre vulgarismes, defectes del nostre idioma que ni com á documents folk-lórichs poden favorir may una obra literaria. Y estimant ab tota sinceritat que la causa d'aquesta petita relliscada no es altra que 'l natural desitj de produhir ab prodigalitat, creyém que 'l novelista sabrá aviat rescabalar-se, cosa facilíssima en qui tants mérits posseheix pera fer obra de veritable bellesa.

«CARTAS Y DEDICATORIAS» y «HUMORISMO ANTICLERICAL», por José Nakens.—Dugas obras que no son sinó la continuació de la conseqüent obra de 'n Nakens. Valent fustigador de la eterna farsa mística y de las desigualtats socials, li ha semblat poch escampar la virulen-

EL PLET DE L' AYGUA

BARCELONA:—¿Quí es l' últim?
EN MARISTANY:—Noya, 'n sembla molt que serás tú.

A LAS ARENAS

(Un espectador durant la representació de l' AIDA)

Primer acte.

cia de sa ploma per las planas de *El Motín* y aquests dos volums que tenim damunt de la taula son aixó: una tría d' articles y crónicas de un lluytador avensat que han de assaborir ab gust tots aquells que pensant com l' autor, desconeguin la seva tasca periodística, y que han de conservar en estanteria preferent, els que, coneixentla, se la estimin per lo que val ó per lo que significa en un país de hipócritas y cobarts.

Foc Nou. Comedia en tres actes, per Ignasi Iglesias.—Deya un día l' Iglesias que, si la sort volia que tingués un fillet, el faria anar més mudat que tothom. La conseqüència d' aquest sentiment d' egoisme paternal la demostra al editar als seus dramas, fills del seu esperit; perque, cada vegada que fa sortir al carrer un llibre, renoy si 'l vesteix elegant y rumbós! Ara li ha tocat el torn a *Foc Nou*, aquella hermosa comedia en tres actes que varem tenir el gust d' aplaudirli aquest hivern a Novetats, y pot afirmar-se que la presentació tipogràfica es primorosa a tot serho. Una obra que, al véurela en un aparador, convida a llegirla, y que, al llegirla, convida a admirarla y a aplaudirla en els escenaris.

L' AMOR ARTISTA, per Plàcit Vidal.—Es una acció poemática que, si no tingués altre mérit, nosaltres li donaríam el de la sinceritat, y aquest en un grau superlatíu. De un sentiment viscut, de un episodi vulgar de vida bohemia catalana, n' ha fet el senyor Vidal una obra de plácida bellesa, y que pera 'ls amichs de las íntimas psicologías no deixa de ser interessant. Literariament considerat, *L' Amor Artista* es una afalagadora esperança, sinó una definitiva revelació. Concebuda y escrita alguns anys enrera, l' obra resulta, avuy, quelcom *demodée*, no duptant de l' empenta que significará una próxima y original producció del jove poeta. Acompanyan al llibre, que forma en la «Biblioteca Amor y Lletres», uns inspirats versos d' en Puig y Ferrer y un dibuix de 'n J. Biosca.

LA SENYORETA, per Apeles Mestres.—Es un tendre y delicat idili de condicions escénicas que acaba d' obtenir el primer premi en un Concurs d' obras dramáticas en un acte, celebrat pel «Centre de Lectura» de Reus. La circumstancia de no haverse representat encare a Barcelona, fa que l' obra, primorosament desenrotllada en versos endecasíllabs, resulti una exquisida primicia pera 'ls admiradors del poeta. Estém segurs de que, executat per bons artistes, l' idili *La Senyoreta*, que ab tot y no constar sinó de cinch esce-

nas, enclou una intensa emoció, ha de produhir un excelent efecte. Y pera probar que 'l llibre, a part del mérit artístich ó plástich, dona bó de llegir, sols dirém que podria molt bé formar en la colecció de *Poemas de Mar*.

ALTRAS PUBLICACIONS REBUDAS:

Els Menestrals.—Ab aquest títul acaba de publicar la «Biblioteca Popular de L'Aveng» un emocionant drama en 4 actes de 'n Máxim Gorki que de bon grat desitjaríam veure aviat a las taulas. La traducció catalana es obra del celebrat autor dramátich don Joan Puig y Ferrer, qu' es lo mateix que dir qu' es feta a conciencia.

La Noya del Empordá.—Cansó Popular Catalana, comprenent la melodia pera piano y la lletra ab las més corrents variants. Es la que porta el número 79 de la Colecció qu' edita *L'Aveng*.

SEPT SCIENCIES

ESQUELLOTS

Imitant a aquellas donas sense solta que, després d' haver passat tot el matí garlant ab las vehinas, al sentir tres quarts de dotze corren desoladas a la cuyna pera acabar depressa y malament el dinar que podían y devían haver fet ab temps de sobra, el nostre Ajuntament, adonantse de que la hora del cese estava a punt de caure, ha volgut també cumplir ab els barceloníns, fent en quatre días lo que no havia sapigut fer en quatre anys.

Inauguracions, enderrocaments, primeras pedras, obertura de carrers, presa de possessió de terrenos, repartició de premis... Ja hem perdut el compte de las diverses *solemnitats* ab que en sas postrimerías y a empentas y a rodolons ha volgut enlluhernarnos la corporació que 'l dimecres deixá d' *administrar* els interessos de la pacientíssima Barcelona.

Si a nosaltres ens agradés ensanyarnos ab els difunts fácil havia de sernos posar aquí de relleu la desdixada labor d' un Consell municipal que tantas y tan bellas cosas tenia escrites en el seu programa.

Pero, poch inclinats a actuar de corbs y convensuts per altra part de que 'l que ahir va entrar en funcions ho farà bastant més malament, preferim cubrir ab el vel del olvit els desacerts comesos durant cinch anys y pico y dir tan sols, a manera de despedida ó d' oració fúnebre:

Segón acte.

Tercer acte.

Quart acte.

L' Ajuntament ha mort.
 ¡En pau descansí!

Segons *El Liberal*, desaparescuda la casa de la plassa del Angel, cantonada á l' Argentería, que aquests días s' ha enderrocada, desde aquesta plassa «se podrá ver, á través de los edificios derribados, la de Antonio López.»

Juraríam que al apreciable colega l' han informat malament.

La plassa de Antonio López, si es que 's veu, se veurá á través del aire, y no de los edificios derribados.

Quan un edifici está derribado no existeix.

Ergo, volguer veure plassas á través de cosas que no existeixen, vé casi á ser lo mateix que... parlar del pleno éxito.

Anunci que retallo d' un diari local:

«Para una portería se necesita un matrimonio: el marido tiene que ser guardia urbano ó municipal.»

¿De quíns?

¿Dels que al comparéixer com á testimonis en la vista del procés d' Hostafranchs juravan que no 's recordavan de res ó deyan lo contrari de lo que anteriorment havían declarat?

Ah!... Que no 'ns en descuydessim.

Els senyors terroristas han tornat á fer de las sevas.

Dilluns á la nit, ab tres ó quatre horas de diferencia, varen reventar dos petardos, bombas ó lo que siguin: l' un dintre del teatro Principal y l' altre al Soriano.

Per fortuna va ser més el soroll que las nous y, apart alguns desperfectes materials, no hi hagué que lamentar la més insignificant desgracia.

¿Es aixó lo que 'ls autors dels dos atencats se proposavan?

Donchs, ja ho han conseguit.

Y... prou.

Passém á un altre assumpto.

Armonías gazetillescas.

El Diluvio del disapte, tocant amablement el bombo en honor del nostre Excelentíssim:

«Este Ayuntamiento ha tenido la satisfacción de ver terminados é inaugurados importantes edificios, á cuyo coste ha contribuido la ciudad, como el Palacio de Justicia...»

¿Se 'n han enterat?

Donchs ara, retrocedamos veinticuatro horas, com en las novelas, y llegim *El Diluvio* del diven-dres:

«Después de otras proposiciones urgentes (se refereix á la sessió celebrada pel Ajuntament el día de Sant Joan) se aprueba el reconocimiento de un crédito de 90,000 pesetas para la continuación de las obras del Palacio de Justicia.»

Allá, obras terminadas.

Aquí, 90,000 pesetas para la continuación.
 Ni sisquera ens queda el consol de que serán pera deixarlas del tot llestas.

Bon lector ¿qué 'n deduheixes d' aquest lío esgarrifós?

—Que no veig modo d' enténdreho.

—¿No?... Pues, mira, ja som dos.

Advertím als amos de llibrerías y kioscos no 's deixin sorprende la bona fé per un pájaro místich que, titulant-se inspector secundari de Gobernació pera perseguir la pornografía, intenta fer retirar dels aparadors totas aquellas figuras que á n' ell li semblan pecaminosas. Dilluns passat, aquest subjecte, que no 's pot confondre ab cap més, donchs fa cara de sagristá y porta sandalias, va demanar l' auxili d' un polissón pera llensarse damunt de l' ignoscent cuberta de una obra exposada en la vitrina de la *Llibrería Espanyola*. Davant de la negativa del dependent de la botiga, el sagristá fullero s' apressurá á formular la corresponsent denuncia al delegat del districte, però aquest digne funcionari y demés empleats de la delegació que son personas sensatas y de criteri clar, després d' enterarse de la planxa comesa pel denunciante, obraren en conseqüencia enviant á fregar al congregant de la Inmaculada y donant al llibreter senyor López mil y una satisfaccions.

¡RESSURREXIT!

—Aquí 'm tenen, caballés, fent promesas á desdir. ¿Que si las haig de cumplir?... Aixó ja ho veurán després.

En un replá d' escala:

—Buenos días... ¿Necesitarían ustedes una camarera?

—Sí, senyora... pero, de moment, no... fins que hi hagi un altre governador.

.....

—Ayay! ¿que no ho ha llegit?... Aquest d' ara no permet que 'ls senyors hi tinguin tractes ab las cambreras... y nosaltres, veurá, sense ferhi tractes avans, no volém llogarne cap.

Llegeixo que son varias las personas que 's creuhen tenir drets sobre un magnífich quadro del síglo XI, valorat en vint mil duros y que representa el *Judici final*.

Vet'aquí una noticia que no interesará á ningú per lo poch original.

¡Es tanta la gent faltada de judici... y que voldría recuperarlo!

A la porta de ca la Ciutat.

En Sánchez y en Gutiérrez, recolzats al peu de l' estatua de'n Fivaller comentan el nombrament de 'n Coll y Pujol.

—A este sí que se le puede llamar alcalde de altura, porque mira que n' es d' alto, don Juan!...

—Vaya!... ¿Y sabes por qué lo ha posat el Govern?... Porque así, sin gran esfors, podrá passar per sobre de ciertas cosas...

Un bando contra 'ls petardos
l' Ossorio va fê estampir,
ab motíu de las verbenas,
y als pochs días... pum! pam! píml
En aquest bando, Don Angel,
hi tenía que afegir:
«Aclaració: Al dir que quedan,
els petardos, suprimits,
no ens referim als que matan...
sinó á n' els inofensius.»

La escena té lloch en la zona superior de Montjuich, á prop de la *Lengua de Sierpe*.

En Miranius, encantat davant d' una xeringa d' aquelles que miran á Barcelona:

—¿Pera que serveix aixó, papá?
Son pare, ab carinyós retintín:
—Pera anunciar els nens que venen de París...

Veig que, al fi, l' Ajuntament
no volguent ab ningú tractes,
explotará pel seu compte
las cadiras de la Rambla.
Haventhi el célebre Sans
dins de la nova fornada,
lestá clar que 'l Municipi
té un esperit cadirayre!

Una senyora pregunta á la ninyera que 's cuyda de banyarli la filla:

—Ay, ay!.. ¿Cóm es que no utiliza 'l termómetro para saber la temperatura de l' aygua?
La ninyera, ab tota tranquilitat:

—Oh, no 'l necessito pas... Si la criatura 's torna molt vermella senyal qu' es massa calenta, y si 's torna molt morada, senyal qu' es massa freda.

NOTAS DE CASA

L' Administració del Foment Excursionista Barcelonés —Girona, 65— ens ha enviat un carnet de la enginyosa combinació que, pera obtenir á baix preu bitllets de passatge del funicular y tranvia del Tibidabo, ha ideat el referit Foment.
.. Diumenge s' obrirá al Saló Parés la Exposició Guardiola.

.. Per conducte de l' Arcaldia y ab l' encàrrech d' entregarlos als pobres hem rebut deu bonos de pa dels que la Junta de Propietaris del carrer de Balmes ha repartit pera celebrar la felís terminació del assumpto de las tancas del ferrocarril de Sarriá.

.. El President del Centre Catalá d' Horta y Santa Eularia tingué l' amabilitat, que agraíim, de convidarnos á las festas celebradas últimament en aquella pintoresca barriada.

.. Dimars, día 6, tindrà lloch á Vich un Concurs de Sardanistas, pel qual hi ha ofert cinch premis en metálich, el primer de 50 duros.

.. Del Niu Tranquil varem rebre una invitació pera assistir al Concert de Piano donat al seu local el día de Sant Joan pel jove alumne del Mtre. Pere Serra, En Francisco Figueras.

.. Enviada pel autor y executor del projecte, Sr. Tramullas, havém rebut una detallada reproducció fotogràfica del hermós pendó darrerament estrenat pel Orfeó Catalá de Manila.

.. A La Bisbal y organissats per l' Associació Regionalista L' Escut Emporitá se celebrarán el día 16 d' Agost uns Jochs Florals, qual cartell, que acabém de rebre, no publiquem per sa molta extensió. Las composicions—literarias ó musicals—que optin als dissets premis oferts, han d' esser enviadas al Sr. Secretari del Jurat—Casal de L' Escut Emporitá—per tot el día 25 del present mes.

.. Hem rebut el Programa de la Festa Major de Tarrassa, que comensará demá dissapte y durará fins el vinent dimecres.

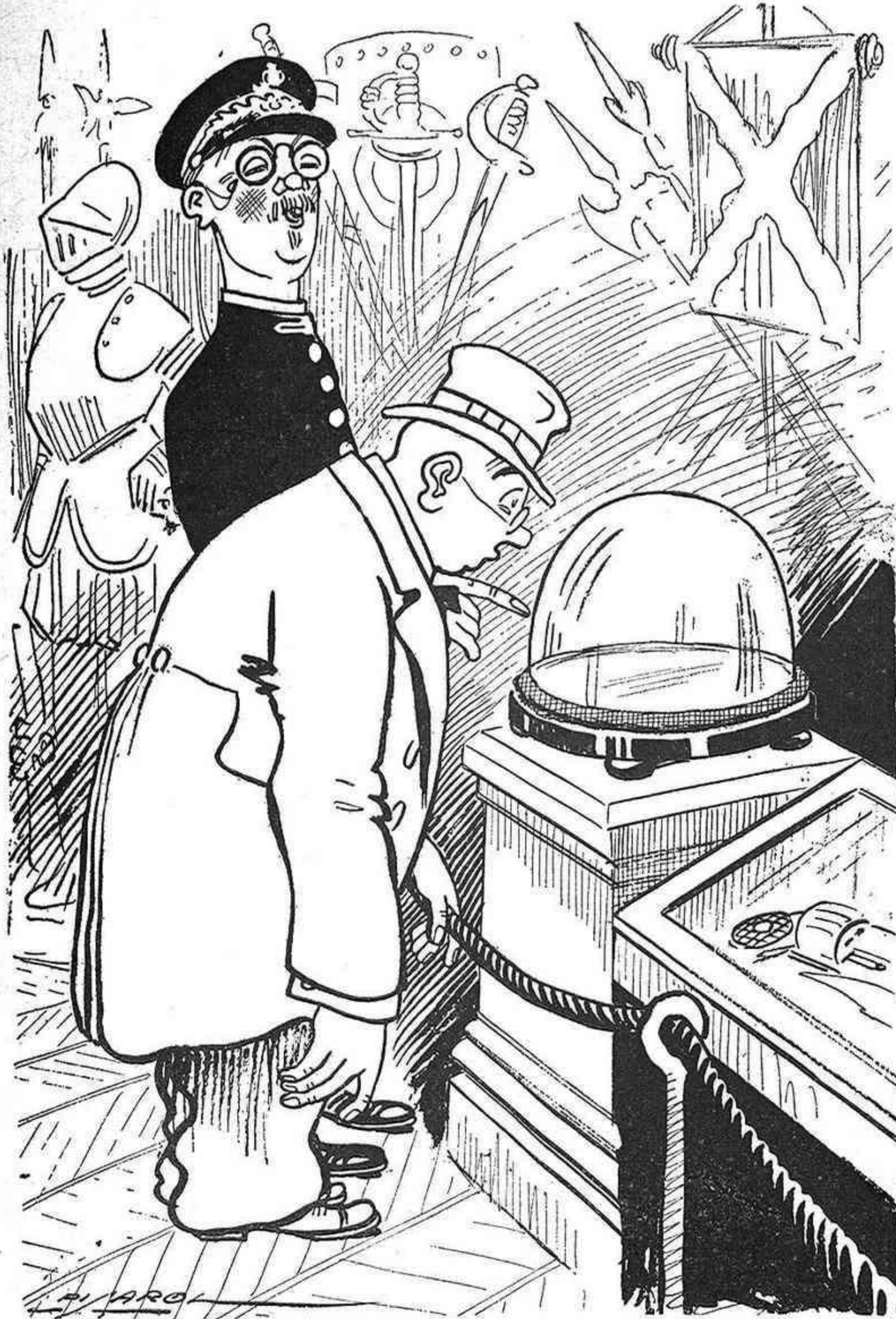
SOBRE 'L FAUST ACONTEIXEMENT

—Tant mateix vols demanar que 't deixin inaugurar las funcions á Madrid?...

—Sí, home... Cinquanta mil dures fan de bon aprofitar. Ara ja no es qüestió de dir: *De Madrid, al cielo...* sinó al revés.

AL MUSEO DE LA HISTORIA

—¿Cóm es que no hi ha res aquí dintre?
 —¡Oh!... Volíam posarhi aquell revólver de la causa famosa, pero com que l' han tornat al seu amo...

Ho pots ben creure

Perque se 'm notan arrugas per las mans y per la cara, y al cap, indiscrets, me brillan, cabells blancs com fils de plata, creus que jo no puch fer versos que tinguin gens de substancia.

Aixó, permet que t' ho digui, no m' ofén, ni m' encaparra ja que puch ben demostrarte que vas molt equivocada.

Es vritat que no soch jove, y que porto á las espatllas, encare que sigui ab pena, més anys que tú, tres vegadas.

Ab tot, portam una noya com ets tú, graciosa y maca, y veurás com sacudeixo dels anys la feixuga carga.

Donchs, al teu costat se 'm po-
 [san,
 y no hi valen pas metàforas,
 molt vermellas las orelas,
 y ab dalit el cor me salta.

Aixís, donchs, per més que ho
 [diguis,
 jo no he caducat encare,
 ni se m' ha agotat la vena,
 ab tot y las mevas xacras.

Molt al contrari. Els meus ver-
 [sos
 tots son dignes d' alabansa...
 (deixeu que jo me 'ls alabi...
 ja que ningú me 'ls alaba!)

Tots son riquíssims de forma;
 son espléndits; son... Caramba!
 Si tú no te 'n vols convence,
 ab fets y pocas paraulas
 puch deixarte convensuda
 de que á m' l' númen no'm manca.

L' inspiració no s' agota
 tan fácilmente, Adelaida.
 Y si no... donam un tema;
 lveurás con encare raja!

LLUÍS G. SALVADOR

QÜENTOS

A la sogra de 'n Casafumada li varen tenir que fer una difícil operació quirúrgica.

El pobre xicot ho contava l' altre día á un grupo de companys y afegía tot trastornat:

—Doscents duros m' ha costat la broma!... Y pensar que un enterro, ab funerals y tot, no m' hauría resultat ni la meytat.

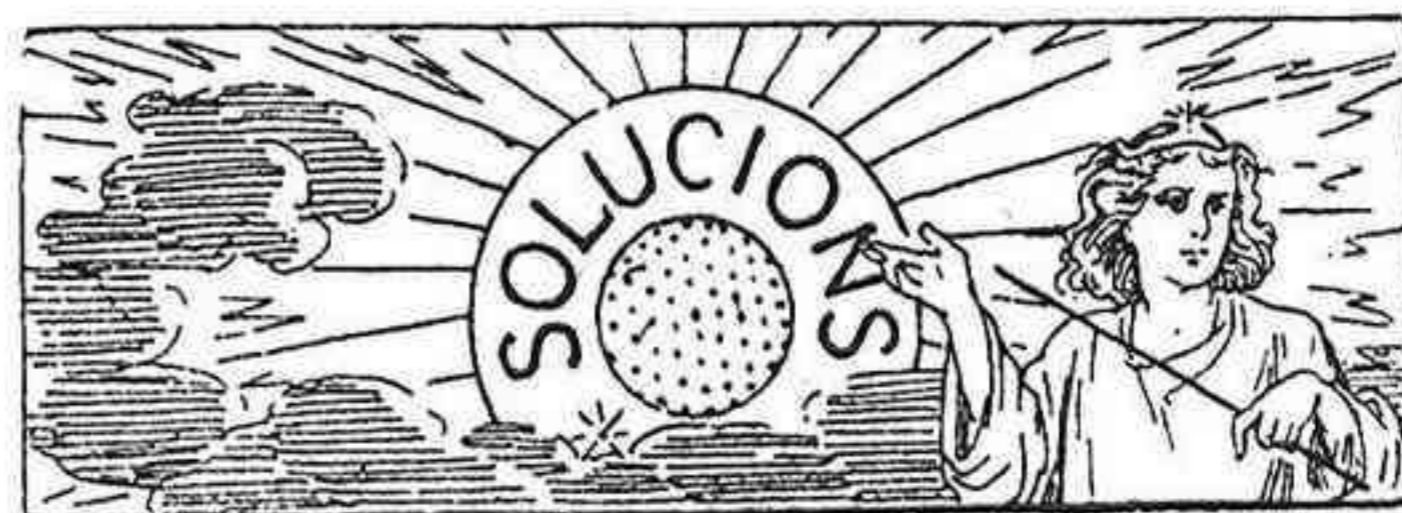
En Palaudarias dialoga ab un professor de caligrafía:

—¿Y vol dir que aixó de la escriptura es una cosa que vé de molt lluny?

—Ja ho crech! Pensi que quan no 's coneixía la tinta ni 'l paper, ja s' escribía marcant lletras en demunt de la pedra?

—Qué'm diu ara! Digui que alashoras els tenedors de llibres havían de ser gent de molta forsa?...

—Uy!... El que no era un *Hércules*, era un *Herculano*.

A LO INSERTAT EN EL PENÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA I.—*Ba-les-ta*.
- 2.ª ID. II.—*Ma-ro-ma*.
- 3.ª ANAGRAMA.—*Desa-Seda*.
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Esquirol*.
- 5.ª CONVERSA.—*Tres*.
- 6.ª TARJETA.—*La alegre trompetería*.
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Per desastres los sastres*.

YA NO HAY CLASES

—Vaja, ¿esteu contents?... ¿Vos agrada aquesta prenda?

—Sí, señor, sí... Ahora nosotros también podém decir que aném als puestos, de gorra... como ustedes.

TRENCA-CAPS

XARADA

AL MEU AMICH ANTONI MERCADER

Estimat y amich Tonet:
t' escrich per poguerte dí,
que fa poch vaig assistí
en un familiar banquet,
qu' ab motiu d' havé obtingut
tot y costantli algun ral,
en Manel una *total*,
celebraho ha volgut.
Nostre amich, vá convidarme,
diguentme, vina, y veurás
com jo de 'ls amichs faig cás;
y 'n efecte, vá obsequiarme
ab un espléndit sopá,
que la *quart-quinta* sa esposa,
dona amable y carinyosa,
molt atenta 'ns presentá.
Ab un gust molt exquisit,
vá portarnos plat tras plat,
un riquíssim estofat
y un apetitós rostit.
A las postres, sa cunyada
volgentnos obsequiá,
á la taula 'ns vá portá
una *hu-tres* ensucrada,
ab una *quint-dos* que feya,
qu' al mirarla, que la fessim
á trossos y 'ns la menjessim
semblava talment que 'ns deya.
Vam tastarla; y al poch rato,

ja ni rastre va quedarne;
y 't dich noy, no crech menjarne
de mes bona, y mes... barato.

E. GERUBERN

ANAGRAMA

—Qué *total* ab aquest pot?
¡si no 't pot servir per ré...!
Jo 't diré lo que 'n vull fé:
Vull curullarlo de *tot*.

MANEL B. FONTÁS (Estorer d' Esplugas)

TERS DE SÍLABAS

· · · · ·
· · · · ·
· · · · ·

Horisontal y verticalment, donguin el següent resultat: 1.ª ratlla: Població catalana.—2.ª: Nom d' home, y 3.ª: Nom de dona.

PEP SERRADELL

CONVERSA

—¿Ahónt vas, Andreu?
—A casa d' una senyoreta que 'm te encarregat portarli diariament noticias d' un guerrer invencible.
—¿No puch saber qui es aquesta senyoreta?
—Mira si ho pots saber, que per poch que repassis lo que t' he dit, trobarás son nom.

JOB II

ROMBO

· · · · ·
· · · · ·
· · · · ·
· · · · ·
· · · · ·

Substituhir los punts ab lletres de manera que llegits horisontal y verticalment donguin, ratlla 1.ª: consonant; 2.ª: part de una casa; 3.ª: temps de verb; 4.ª: nom d' home; 5.ª: poble catalá; 6.ª: part del cos y 7.ª: vocal.

JAUME MARCÉ

INTRÍNGULIS

a . a . a . a .

Afegir á aquestas 4 vocals 4 consonants y combinarlas de manera que donguin el nom d' una comedia castellana.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

EMBUT NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8.—Ofici de dona.
6 8 2 7 8 4 8 6.—Temps de verb.
7 8 4 3 7 8 6.—En el billar (plural).
4 8 7 3 2 5.—Animalet.
6 3 1 5 8.—Nom de dona.
6 3 4 7.—Poble catalá.
4 3 6.—Color.
6 5.—Nota musisal.
1 8.—Id. id.
2 8.—Id. id.
2 3.—Article.
3 4.—Mineral.

J. MASSAGUER S. (ARTILLER)

TARJETA

S.

I. PELICER THOS

Formar ab aquestas lletres el nom d' una obra teatral.

J. INABUJ Y SNOP (En Cta.)

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm. 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

RAMBLA MITJ, 20, BARCELONA

JOAQUÍN BELDA

**LA SUEGRA
DE
TARQUINO**

CON UN PRÓLOGO DE
J. PÉREZ ZÚÑIGA
Un tomo en 8.º de 293 páginas, Ptas. 3'50

HAVELOKE ELLIS

**EL IMPULSO SEXUAL
EN LA
ESPECIE HUMANA**

Y EN LOS ANIMALES
Un tomo en 8.º de 156 páginas
Ptas. 2

J. BURGAS (Mayet)

EL LLIBRE DELS PETÓNS

AMORETAS A CAU D' ORELLA

Un tomo en octau.—Preu: 2 rals

M. ESCANDON

**LA VACA
Y SUS PRODUCTOS**

Un tomo en 8º, Ptas. 12

Carlos Fernández Shaw

**LA
VIDA LOCA**

Un tomo en 8.º, Ptas. 3'50

LOS GRANDES MAESTROS DE LA PINTURA

Reproducciones de las principales obras de arte

RUBENS.	Un tomo, Ptas. 1
REMBRANDT	» » 1
MICHEL ANGELO.	» » 1
MURILLO	» » 1
VELAZQUEZ.	» » 1
RAPHAEL.	» » 1
VAN DICK.	» » 1
TICIANO	» » 1

Obras del popular escritor FELIPE TRIGO

Las ingenuas. Dos tomos, Ptas. 7

La sed de amar.	Ptas. 3'50	La Bruta.	Ptas. 3'50
Alma en los labios.	» 3'50	La de los ojos color de uva.	» 3'50
Del frío al fuego	» 3'50	Sor Demonio	» 3'50
La Altísima.	» 3'50	En la carrera	» 3'50

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet además un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

ARRIBADA DE LA EMBAIXADA MARROQUÍ

—Tinguin entés, senyors moros, que nosaltres som molt valents, 'molt valents'...

—Ja ho sabem, ja. Prou ho hem vist ab alló de Barcelona.